

Ekonomka Markéta Šichtařová: Babišovo Covid divadlo? Třeba má tento cíl.... A Čína? ... Čína už Covid neřeší. Zabírá uvolněné místo, které na globálních trzích uvolnily nejen anti-covidovou, ale také ideologickou zelenou politikou evropsko-americké státy! (Rozhovor)

- CZ24 News | 27. října 2020

ČESKO: Jak lze mít důvěru k opatřením a mít pro ně pochopení, když jim nedůvěřuje a nemá pro ně pochopení ani ten, kdo je vyhlašuje, tedy ministr zdravotnictví Roman Prymula? Tak reaguje Markéta Šichtařová na úlet nejsledovanějšího člena vlády, který nás v poslední době nabádal, co všechno máme dodržovat, a rezolutně oznamoval, co všechno nesmíme. Nešplhnul si u ní ani pražský primátor Zdeněk Hřib, který se rozhodl pomáhat v nemocnici v první covidové linii, protože jeho krok považuje za dost zvláštní druh PR a tomuto druhu okázalosti neholduje.

V polovině září jsem se Vás ptal, zda může být pro podnikatelské prostředí uklidňující aktuální vyjádření premiéra Andreje Babiše, že vláda už nebude zavádět proticovidová omezení ekonomického charakteru. Vy jste to komentovala, že může, dá-li se tomu ovšem věřit. Ukázalo se tedy, že ne. Máte ale pro tento krok vlády pochopení za situace, kdy se zemí nákaza tak prudce šíří?

To máte tak: Jak mám mít důvěru k opatřením a mít pro ně pochopení, když jim nedůvěřuje a nemá pro ně pochopení ani ten, kdo je vyhlašuje, tedy pan Prymula? Nicméně pointa je: Lze mít pochopení pro něco, čemu nevěří ani ti, kdo tato opatření vymýšlejí? Neukazuje to náhodou nejlépe, že ten systém je prostě nefunkční a politici si to velice dobře uvědomují, jenom hrají s city a strachy lidí

velké divadlo?

Ceny nemovitostí v Česku jdou navzdory koronaviru a recesi vzhůru, přesto poptávka po hypotékách extrémně roste a banky očekávají historický rekord co do poskytnuté výše. Trh se chová jinak než v minulých krizích a v souvislosti s tím se objevil termín „covidový paradox“. Čím se proto dají až zběsilé nákupy bytů bez ohledu na cenu vysvětlit?

To není vůbec žádný paradox, to je velice racionální reakce na chování centrálních bank. Centrální banky prakticky globálně – tedy míněno v rozvinutém světě – naskočily na různě agresivní verze takzvané moderní měnové teorie. Ta ve své hard-core verzi, zjednodušeně řečeno, vychází na rozdíl od „staré“ či „klasické“ měnové teorie z toho, že stát, který si půjčuje ve vlastní měně, nemůže zbankrotovat, protože si vždy vytiskne tolik peněz, kolik bude potřebovat. Stát podle teorie nemá získávat peníze z daní, ale z tisku peněz. Tím prý bude stále dostávat ekonomiku do bodu plné zaměstnanosti. Prostě vychází se z předpokladu, že stát má zákonný monopol na peníze.

Tato podivná teorie vychází také z toho, že vytištěné peníze budou mít nulové úrokové sazby. Teorie sice připouští inflaci, ale strach z hyperinflace odmítá. Dál teorie také vychází z práva na práci. Stát v ní vystupuje jako poslední možný zaměstnavatel. Zjednodušeně řečeno, když uchazeč nedostane nikde práci, u státu ji dostane vždy. Tolik tedy zběsilost zvaná moderní měnová teorie ve zkratce.

No, a protože centrální banky v posledních letech již nejsou obsazovány ekonomy, nýbrž politiky, kteří měnové police nerozumí, rozmohly se v důsledku této teorie záporné úrokové sazby. V jejich důsledku není možno dostatečně bezpečně a současně výnosně investovat do stejných investic jako dřív, mám na mysli penzijní fondy, termínové vklady dluhopisy a podobně. Naopak je levné se zadlužit a vzít si hypotéku. Takže přímým důsledkem této politiky je: Čím je hůř, tím nižší jsou úroky, tím víc se lidé zadlužují a kupují nemovitosti a tím víc jdou ceny nemovitostí nahoru. To je samozřejmě úplně špatně.

Koncem září vyzval americký prezident Donald Trump v projevu na půdě OSN Čínu, aby přijala zodpovědnost za „rozšíření koronavirového moru do světa“. Dodal, že Peking za to zaplatí. Ale zatím platí Západ, který se potýká s druhou vlnou koronaviru, ekonomika se v Evropě a v Americe propadá, kdežto východoasijské země dokázaly virus porazit a jejich ekonomika buď stagnuje, nebo - jako v Číně - dokonce roste. Dala byste tedy za pravdu analytikům, kteří jsou přesvědčeni, že Peking bude jedním z ekonomických vítězů ve světě po pandemii?

Rozhodně. Peking nejen že bude, ale v podstatě už je vítězem. Země jako Čína jsou už dneska víceméně vysmáté a covid už neřeší. A zabírají uvolněné místo, které na globálních trzích uvolnily nejen anti-covidovou, ale také ideologickou zelenou politikou evropsko-americké státy. Dojde tedy k zásadnímu přeskupení geopolitických sil. Amerika, ale zejména Evropa ekonomicky, a tudíž i geopoliticky zeslábnou, totalitní státy jako Čína naopak posílí. Nic moc příjemná vize. Ale můžeme si za to jako Evropa sami.

Vláda v pondělí schválila návrh státního rozpočtu na příští rok se schodkem 320 miliard korun. Návrh počítá s růstem důchodů, zvýšením platů učitelů, vyššími výdaji na zdravotnictví nebo sociální dávky, s růstem investic i pětiprocentní úsporou provozních nákladů státu. Mohlo v nynější situaci přijít Ministerstvo financí vůbec s něčím výrazně odlišnějším?

Národní rozpočtová rada tvrdí, že navržený deficit státního rozpočtu přesahuje rámec daný aktuálním zněním zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. No jo, jenomže skoro všichni ji vesele ignorují. A co hůř, Rada varuje, že veřejné finance nejsou dlouhodobě udržitelné. A opět ticho

po pěšině. Navrhovaný deficit ve výši 320 miliard korun je druhý nejhlubší deficit v dějinách České republiky. To se na první pohled vzhledem k tomu, že bojujeme s koronavirem, dá pochopit. Ale na druhý pohled mám silné obavy, že deficit je, jaký je, spíš kvůli blížícím se volbám než kvůli nákaze. A vlastně by mě nepřekvapilo, kdyby manévry kolem epidemiologické situace byly jen divadelními kulisami právě na „ospravedlnění“ tak vysokého schodku.

Až dosud byl stát povinen nahradit škodu způsobenou právníčkým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními a cvičeními prováděnými podle krizového zákona. Ministerstvo vnitra ale připravuje jeho novelu, jehož podstatnou změnou by mělo být, že nárok na náhradu škody by byl omezen jen na skutečnou škodu, vyloučena by tak byla náhrada ušlého zisku, Lze to chápat jako rozumnou změnu, když jde o zásah vyšší moci a navíc náhrada ušlého zisku by státu mohla masívně pustit žilou, ačkoli se dopad přenesení ze státu na dotčené podnikatele?

Víte, že jsem zásadně proti všem dotacím a přerozdělování. Jenomže tohle je úplně jiný případ. Když jeden podnikatel způsobí škodu druhému, buď to jde k soudu, nebo se domluví mezi sebou, ale v každém případě jeden musí druhému škodu nahradit.

V tomto případě nejde o nějaký zásah vyšší moci. O ten by šlo v případě povodní, sesuvů půdy, sucha a podobně. Anebo v případě, že by epidemie vyřadila z provozu podnik prostě proto, že nemocní lidé leží v posteli a nemohou chodit v horečkách do práce. To by skutečně takzvaný zásah vyšší moci byl a nikdo by neměl nárok na jakékoliv odškodné.

Jenomže zde jde o rozhodnutí státu: o preventivně uvalovaná opatření. Obchody nejsou zavřené, protože by neměli zaměstnance, nebo protože by byly vytopené, ale protože stát nařídil, aby zavřely. To je ovšem z právního hlediska naprosto zásadní rozdíl! A odtud plyne, že v tomto případě by stát měl škody, které způsobil, nahradit, a to včetně ušlých zisků.

V této koronavirové době je každá pomoc vítaná. Zaslouží si proto respekt a uznání pražský primátor Zdeněk Hřib, který oznámil, že nastupuje do nemocnice na oddělení, kam přicházejí pacienti s podezřením na covid, a bude tam pracovat v odpolední směně, během níž je největší zátěž? Jen připomenu, že má sice vystudovanou 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, ale svému oboru se nikdy nevěnoval.

Je to dost zvláštní druh PR. Tomuto druhu okázalosti neholduji.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz>